

REMISSVAR

2020-08-21

Dnr: BO 2020-0190

Sveriges Riksdag
Justitieutskottet
100 12 Stockholm

Förlängning av föreslagna tidsgränser för häktning (dnr 2113-2019/20)

Inledning

Barnombudsmannen har beretts tillfälle att ge synpunkter på promemorian Förlängning av föreslagna tidsgränser för häktning. Barnombudsmannen kommenterar förslagen utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté) allmänna kommentarer och rekommendationer till Sverige.

Vid ett frihetsberövande av ett barn är det viktigt att säkerställa barnets rättigheter såsom de kommer till uttryck i barnkonventionen. Barn som misstänks för brott ska enligt artikel 40 (b) i barnkonventionen få sin sak avgjord utan dröjsmål. FN:s barnrättskommitté har framhållit vikten av att tidsgränserna är betydligt kortare för barn än dem som gäller för vuxna.¹

Utskottets förslag

Tidsgränser för häktning av barn

Justitieutskottet föreslår en förlängning av tidsgränsen för häktning för personer över 18 år från sex månader till nio månader. Om den misstänkte inte har fyllt 18 år ska motsvarande tid vara tre månader.

Barnombudsmannen ser generellt positivt på att införa tidsgränser för häktning. I enlighet med FN:s barnrättskommitté anser vi att tiden för frihetsberövande före rättegång ska begränsas i lag och regelbundet omprövas.²

Barnombudsmannen anser dock fortsatt att tidsfristen för barn istället för tre månader bör vara satt till 30 dagar. FN:s barnrättskommitté har uttalat att barn som frihetsberövats före rättegång, formellt ska åtalas och ställas inför rätta senast 30 dagar efter det att frihetsberövandet började.³

Som nämns i promemorian har Sverige under lång tid fått kritik för långvariga häktningar och att vår lagstiftning tillåter att barn isoleras och avskiljs i bland annat häkten och arrester. I rekommendationer till Sverige uppmanar FN:s barnrättskommitté Sverige att omgående bryta isoleringen för alla barn och ändra

¹ FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 54 och 55.

² FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 87.

³ FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 90.

lagstiftningen så att användningen av isolering under alla omständigheter är förbjuden.⁴

Barnombudsmannen ser allvarligt på att Sverige rutinmässigt kränker frihetsberövade barns rättigheter genom att utsätta dem för isolering. Det är främst den sociala isoleringen, bristen på möjlighet till social interaktion och minimal stimulans, som är farlig. Isolering kan ge omedelbara negativa konsekvenser på den psykiska hälsan och ju längre tid personen isoleras desto större risk löper personen att drabbas av psykisk ohälsa.⁵

Skillnaden i tidsgräns ökar

Den föreslagna förlängningen av tidsgränsen för häktning av vuxna från sex till nio månader innebär att skillnaden i tidsgräns för den som är under 18 år blir markant. Detta skulle möjligen kunna utgöra ett incitament för äldre kriminella att i större utsträckning utnyttja och förmå personer under 18 år att begå brott. Enligt utskottet finns det dock ingen anledning att även höja tidsgränsen för häktning av den som är under 18 år. Vi delar utskottets bedömning i denna fråga.

I enlighet med utskottet anser Barnombudsmannen att intresset av att utjämna skillnader i tidsgränser inte ensamt kan motivera en höjning av tidsgränsen för häktning för barn som misstänks för brott. FN:s barnrättskommitté understryker att barn skiljer sig från vuxna i sin fysiska och psykiska utveckling och i sina känslomässiga behov.⁶ Dessa skillnader är ett av skälen till att barn inom rättskipningen måste behandlas annorlunda än vuxna. Frihetsberövande före rättegång ska, i enlighet med artikel 37 i barnkonventionen, endast användas som en sista utväg och för kortast möjliga tid.

Barnombudsmannen vill avslutningsvis återigen framhålla att tidsfristen för barn istället för tre månader bör vara satt till 30 dagar, då tiden från det att brottet begåtts till den slutgiltiga reaktionen mot gärningen ska vara så kort som möjligt. Ju längre tidsperioden är desto troligare är det att reaktionen förlorar sin eventuellt positiva pedagogiska inverkan.

Föredragande i ärendet har varit juristen Li Melander.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman

---

⁴ FN:s barnrättskommitté, Sammanfattande slutsatser och rekommendationer avseende Sveriges femte periodiska rapport, 2015, punkt 26.

⁵ United Nations General Assembly, Interim Report of the special rapporteur of the Human Rights Council on Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 2011.

⁶ FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 2.